

Grondwerkzaamheden voor de aanleg van de nieuwe ingang van het Stadhuis in Eindhoven. Voor het afvoeren van deze grond moet voortaan een onderzoek aantonen dat die niet vervuild is met zogenaamde PFAS/PFOS-stoffen.

Zorgwekkende stofjes zorgen voor rem op bouwprojecten, vreest sector in regio Eindhoven/Helmond

EINDHOVEN - Een tot nu toe vrij onbekend vervuilend stofje, PFOS genaamd, zorgt voor onrust in de bouw- en infra-wereld. Per 1 oktober moet iedere schep grond die wordt verplaatst onderzocht zijn, maar er zijn veel te weinig laboratoria die PFOS-analyses kunnen doen. En oh wee als er iets gevonden wordt. Dan kan het grondbedrijf of de bouwer het zand alleen tegen torenhoge kosten kwijt.

Michel Theeuwen 28-08-19, 06:00 Laatste update: 29-08-19, 09:28 Bron: ED

PFOS? Het is een stof die al sinds de jaren zeventig in de industrie wordt gebruikt. GenX en PFOA zijn andere soorten van deze brandwerende en bijna onverwoestbare per- en polyfluoralkyl-stoffen (PFAS). Ze worden bijvoorbeeld in textiel, maar ook in verf, blusschuim en teflon gebruikt. Nu wordt steeds meer duidelijk dat deze vervuilende stof in de natuur terechtkomt. Vooral in grond en water. PFAS wordt gezien als 'zeer zorgwekkende stof', al zijn de schadelijke effecten ervan nog onduidelijk.

Lees ook

Tweede kamer wil af van hardnekkige stoffen in chemische industrie
[Lees meer](#)

Naïef

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft na onderzoek van het RIVM een norm maximaal 1 microgram PFAS per kilo grond vastgesteld. Dat is streng, maar onontkoombaar, denkt regiomanager René Meijboom van Bouwend Nederland Zuid. „Natuurlijk wil iedereen ontwikkelen en bouwen, maar je moet er wel voor zorgen dat je geen dingen doet die schadelijk zijn voor mens en dier. We zullen een balans moeten zoeken. Het is redelijk naïef om te roepen dat die norm van tafel moet.”

Per 1 oktober mag er geen kuub grond meer verplaatst worden zonder dat er eerst onderzoek is gedaan naar de aanwezigheid van PFAS. Onderzoek voor een schone grondverklaring is niet nieuw. Probleem is echter dat er een groot gebrek aan laboratorium-capaciteit is voor de nieuwste analyses, zeggen alle betrokkenen. „De twee laboratoria in Nederland die dit specifieke onderzoek kunnen doen, zijn er nog niet aan toe om dat op deze schaal te doen. Ze moeten nodig opschalen”, zegt woordvoerder Franc de Korte van bouwbedrijf Heijmans uit Rosmalen.

Werkzaamheden aan de stadsverwarming in park Brouwhuis in Helmond. Als een deel van de grond het bouwterrein verlaat is een PFAS-vrije verklaring en dus onderzoek nodig. © Fotopersburo van de Meulenhof BV

Belangenvereniging Bouwend Nederland Zuid verwacht dat dit extra onderzoek alleen al een tot vijf weken extra gaat kosten en dus tot 'serieuze' vertraging leidt bij bouwprojecten, aldus Meyboom. Bij Heijmans denken ze de extra onderzoeken voorlopig wel op te kunnen vangen binnen de planning van het totale bouwproject. Projecten die zeker vertraging oplopen, kunnen de betrokkenen dan ook niet noemen. Een in de regio actief bouwbedrijf als Stam + De Koning Bouw inventariseert momenteel de gevolgen. Net als Bouwend Nederland afdeling Zuid. „We zijn nu vooral in de fase van het onderzoek naar de impact van de maatregelen”, aldus Meyboom. Dat gebeurt in overleg met de landelijke organisatie en het rijk. Ook de politiek bemoeit zich er inmiddels mee. De VVD heeft er Kamervragen over gesteld. De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) vindt dat bedrijven te weinig tijd hebben gekregen om zich voor te bereiden.

De nieuwe eisen hebben 'catastrofale gevolgen', stelt Jaap van den Bom, voorzitter van de Nederlandse Vereniging Van Procesmatige Grondbewerkingsbedrijven (NVPGB). „Het komt voor ons als donderslag bij heldere hemel.” Dit soort bedrijven nemen voortaan alleen nog grond aan die aangetoond vrij is van PFAS-vervuiling. Dat geldt ook voor grondverzetbedrijf A. Jansen BV uit Son en Breugel, zo blijkt uit een brief aan 'relaties'. Jansen BV kon gisteren zelf niet reageren op vragen.

HELMOND - Een luchtfoto van openbaar recreatiewater Berkenbos in Helmond. Het RIVM heeft de stof aangetroffen bij onderzoek naar de lozing van GenX door het bedrijf Custom Powders uit Helmond. © Rob Engelaar

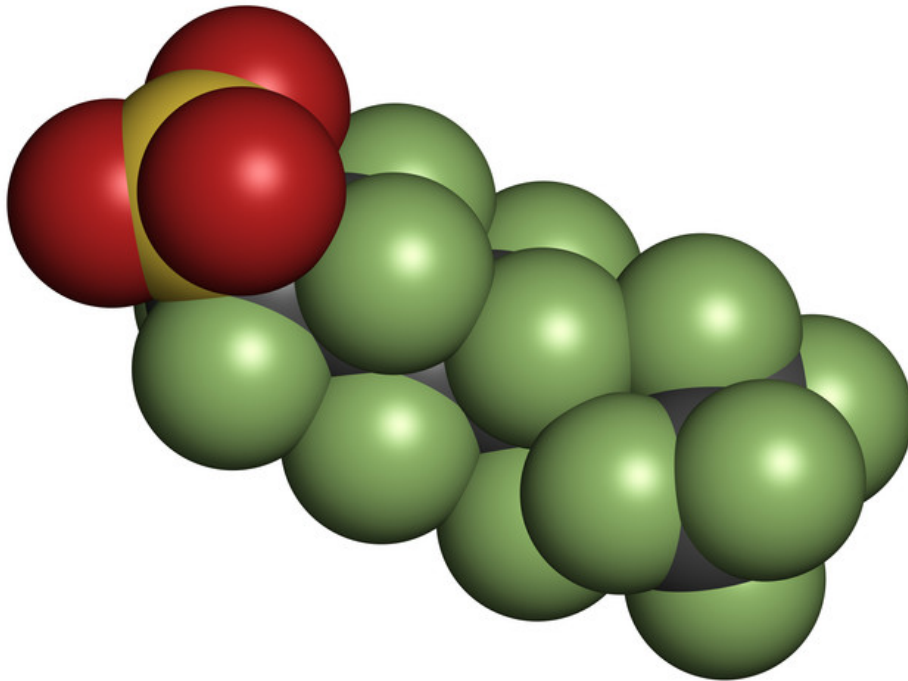
Hans Swinkels van Gebr. Swinkels Grondverzet uit Helmond heeft al de nodige ervaring met de tests. Helmond verplichtte al enkele maanden geleden een test op PFAS-stoffen. Dat gebeurde nadat onderzoek had uitgewezen dat GenX-deeltjes van het bedrijf Custom Powders in het oppervlaktewater en de grond terecht waren gekomen. „Dus hebben we al verschillende partijen laten testen. Gelukkig hebben we daarbij nog niks gevonden”, aldus Swinkels.

Bedrijf Custom Powders aan de Grasbeemd in Helmond © FotoMeulenhof

Het eigenlijke probleem is niet de test, maar een mogelijke vondst van met PFAS vervuilde grond, zeggen betrokkenen. „Als uit onderzoek blijkt dat je boven de norm zit, dan kun je die grond nergens kwijt“, aldus De Korte van Heijmans. Alle betrokkenen wijzen er ook op dat iedereen die grond verplaatst er mee te maken krijgt: aannemers, wegenbouwers, waterbedrijven, kabelleggers, 'grindboeren', landbouwers, maar zelfs particulieren. „Wij zijn nu al huiverig om andermans grond aan te nemen. Dat geldt ook voor particulieren die hun tuin afgraven. Als die later vervuild blijkt, dan is het jouw probleem. De afzetmogelijkheden van grond met PFAS zijn zeer beperkt, of je moet er erg ver mee gaan rijden. En schoonmaken is heel moeilijk en heel kostbaar.”

Swinkels verwacht dan ook dat de onrust in de bouwwereld over de nieuwe maatregelen zal leiden tot een rem op bouwprojecten. Meijboom van Bouwend Nederland Zuid verwacht dat partijen vanwege de onduidelijkheid 'op hun handen gaan zitten' om geen risico's te lopen. Terwijl tegelijkertijd ook de stikstofproblemen door de Raad van State-uitspraak bouwen bemoeilijkt. Maar concrete projecten die met vertraging te maken krijgen, kunnen de betrokkenen nog niet noemen. Ook Rijkswaterstaat, dat aan tientallen grote grond, water en wegenprojecten werkt door heel het land, inventariseert de impact van de nieuwe regels.

pfos © shutterstock

Aanleiding voor de nieuwe regels voor PFAS-stoffen is de kwestie GenX in Dordrecht waar deze krant ook vaak over schreef. Op aandringen van de politiek liet het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat het RIVM dit jaar onderzoek doen naar de stoffen. Hoewel er geen directe gezondheids- en ecologische risico's zijn, waarschuwt die instantie wel dat er indirecte gevaren zijn, onder andere als de stof in het grondwater terechtkomt. Of op akkers, waardoor het in de voedselketen raakt. Wat de exacte gevolgen voor mensen zijn van blootstelling, is onbekend, daar wordt nog verder onderzoek naar gedaan. Maar ook nu al staat PFAS op een lijst van stoffen waar mensen niet mee in contact moeten komen.